

## **Remissyttrande avseende betänkandet Bildning, utbildning och delaktighet –folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42)**

Dnr: U2024/01680

### **Sammanfattande kommentar**

Östra Grevie folkhögskola är av åsikten att utredningen som har presenterats är väl genomförd och gör en på många sätt bra beskrivning av folkhögskolans och folkbildningens roll både ur ett historiskt, men också, ur ett samtida och framtida perspektiv. I den mycket omfattande utredningen finns en del att resonera kring, och Östra Grevie folkhögskola har valt att kommentera kring några specifika områden. Vi ställer oss till stor del bakom förslagen i utredningen men anser att det ytterligare bör framhållas vikten av att självförvaltningsmodellen behålls och att principen om armlängds avstånd kvarstår. Genom det förtydligas folkhögskolornas, och folkbildningens, frihet, bredd och självständighet. Vi anser vidare att landsbygdsskolornas och internatens situation bör belysas ytterligare. Vi ser också ett behov av att den ekonomiska situation som landets folkhögskolor befinner sig i och kan komma att befinna sig i med en ökad administration som följd av en ökad kontroll bör uppmärksammas och problematiseras i högre grad. Om inte mer medel tilldelas folkhögskolorna och folkbildningen kan detta komma att påverka kärnverksamheten som ska nå deltagarna på ett negativt sätt, vilket är en olycklig utveckling.

Östra Grevie folkhögskola vill också påpeka att eftersom tre av de föreslagna delmålen innefattar skrivelser kring att "fler" ska kunna ta del av folkhögskolan och folkbildningen och det fjärde beskriver det som att "nya målgrupper" ska nås, så borde det rimligen innebära en välkommen satsning på folkhögskolorna och folkbildningen. Som det är idag skulle ett flertal folkhögskolor, Östra Grevie folkhögskola inkluderat, kunna erbjuda verksamhet för "fler" samt för "nya målgrupper" eftersom behovet och efterfrågan är stor, men är begränsade av sina tilldelade deltagarveckor.

#### **10.2.1 Folkbildningens särskilda betydelse för kultur**

Östra Grevie ser positivt på att utredningen lyfter förutsättningarna för kulturutbildningar, i detta fall musikutbildningarna, men vill poängtera vikten av att förutsättningarna för och vikten av samtliga kulturutbildningar inom folkhögskolan lyfts. Folkhögskolornas kulturutbildningar är en väsentlig del av det lokala, regionala och nationella kulturlandskapet samt är starkt bidragande till att förse landets konsthögskolor och andra grenar av kulturell högre utbildning med väl förberedda studerande.

### **12.3.1 Förslag på ny målstruktur för folkbildningspolitiken**

Östra Grevie folkhögskola har inget att erinra kring förslaget med en ny målstruktur. Östra Grevie folkhögskola anser dock att det behöver kompletteras med ytterligare ett delmål kring frågan om demokrati och mänskliga rättigheter.

### **12.3.2 Förslag på nytt övergripande mål för folkbildningspolitiken**

Östra Grevie folkhögskola har inget att erinra kring utredningens uppfattning om ett nytt övergripande mål för folkbildningspolitiken.

### **12.3.3 Förslag på nya delmål för folkbildningspolitiken**

Östra Grevie folkhögskola delar i huvudsak utredningens förslag, men anser att ytterligare ett delmål borde övervägas. Ett nytt delmål som formuleras "Att folkbildningens verksamheter bidrar till ökad kunskap om och respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar." Detta skulle förtydliga att folkbildningen har som mål att medvetandegöra och rusta deltagarna att förstå och acceptera sin del i ett demokratiskt uppbyggt samhälle.

### **13.3 Nya mål för folkbildningen behöver belysas med nya indikatorer**

Östra Grevie folkhögskola har förståelse för att en måluppbyggnad också kräver indikatorer för att kunna avgöra om en verksamhet närmar sig de uppsatta målen och har inget att erinra kring införandet av indikatorer. Östra Grevie folkhögskola ställer sig dock kritisk till de av utredningen föreslagna indikatorerna och anser att dessa behöver omprövas och omarbetas, och då av Folkbildningsrådet snarare än av riksdag eller regering. De indikatorer som presenteras i utredningen syftar samtliga till att visa på kvantitativa mått och en stark rekommendation, som också nämns i utredningen, är att även komplettera med någon form av kvalitativa mått. I annat fall finns det en risk att fokus riktas till målgrupper som på ett bra sätt passar in i indikatorerna och bidrar till att på kort sikt nå målen snarare än att arbeta med de deltagare som kanske är i störst behov av och har störst vinster av att delta på en folkhögskola och inom folkbildningen. Östra Grevie folkhögskola anser vidare att indikatorerna bör vara utformade för den verksamhet de är avsedda för och bör därför vara differentierade mellan folkhögskolor och studieförbund.

### **14.3 Utredningen föreslår att självförvaltningsmodellen behålls**

Östra Grevie folkhögskola tillstyrker utredningens förslag att behålla självförvaltningsmodellen för folkbildningen, att Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna även fortsatt ska fördela statsbidrag till folkbildningens aktörer, om än i något modifierad form. Modellen innebär att folkhögskolorna och folkbildningen även fortsatt kan bibehålla armlängds avstånd från statlig styrning.

### 15.3 En ny modell för uppföljning och utvärdering av statsbidraget till folkbildningen ska införas

Östra Grevie folkhögskola har inget att erinra mot en extern oberoende utvärdering av statens stöd till folkbildningen. Östra Grevie folkhögskola önskar att uppföljnings- och utvärderingsarbetet även lägger fokus på de breda samhällsvärden som folkhögskolorna och folkbildningen bidrar till. Dock ska det lyftas att en ökad uppföljning och utvärdering med stor sannolikhet kommer att innebära ett betydande ökning av folkhögskolornas administrativa arbete, vilket i sin tur innebär att ytterligare resurser kan komma att behöva läggas på annat än kärnverksamheten som ska komma deltagarna till godo.

### 18.1.4 Återbetalade medel ska i vissa fall betalas tillbaka till staten

Östra Grevie folkhögskola avstyrker utredningens förslag om att återtagna medel överstigande ett visst, *väsentligt*, belopp ska återbetalas till staten. Folkhögskolorna och folkbildningen befinner sig sedan lång tid tillbaka i en ekonomiskt ansträngd situation och tilldelade medel behövs i verksamheterna. Det är Östra Grevie folkhögskolas åsikt att medel som har tillförts folkhögskolorna och folkbildningen bör stanna här och omfördelas för att bidra till skapandet av god folkbildande verksamhet.

### Andra synpunkter

#### Internat

Östra Grevie folkhögskola skulle önska att utredningen i högre grad behandlade frågan om internatets och skolor som bedriver internatverksamhets förutsättningar. Internatet kan på många sätt vara avgörande för deltagarnas möjlighet att delta vid en utbildning och är en viktig del i den pedagogiska verksamheten och den lärmiljö som folkhögskolan kan erbjuda.

#### Övrigt

I övrigt ställer sig Östra Grevie bakom och hänvisar till det remissvar som Rörelsefolkhögskolorna intresseorganisation (RIO) samt Skånes folkhögskolor i samverkan, inkommit med.

Östra Grevie 2024-12-05



Matz Nilsson, ordförande



Peter Ekstrand, rektor